

право приватної власності, складність податкової системи, корумпованість державних чиновників, дорожчею банківського кредитування та ін.

Для успішного розвитку малого і середнього підприємництва, вважаємо ми, необхідно забезпечити

щонайменше три передумови: 1) покласти край тотальній корупції в системі державного управління; 2) забезпечити ефективне оподаткування бізнесу; 3) демонополізувати економіку, забезпечивши рівний для всіх доступ до економічних ресурсів.

Література

1. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія [текст] : навч. посіб. / А. В. Сірко – К. : «Центр учбової літератури», 2014 – 416 с.

УДК 331.56(477)

АНАЛІЗ ПРИРОДИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНЕ ТА ОСОБЛИВЕ

Марушак М. – ст. 1 курсу, гр. ПТБДвн-11

Науковий керівник – д.е.н., професор Сірко А.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Проблема безробіття – одна із найгостріших за сучасних умов для будь-якої країни. Гострою вона залишається і для України, причому упродовж усіх років державної незалежності, а відтак науковий інтерес представляє дослідження тих факторів, які зумовлюють існування цього макроекономічного явища, причому як загальноекономічного, так і специфічно перехідного характеру.

Безробіття за своєю сутністю – це соціально-економічне явище, що вказує на проблематичність працевлаштування для частини економічно активного населення. За сучасного підходу (МОП), безробітними вважаються особи віком від 15 до 75 років, що здатні працювати та активно шукають роботу упродовж місяця.

Це складне явище, зумовлене різними факторами. Відповідно за походженням прийнято виокремлювати кілька основних видів безробіття, а саме фрикційне, структурне та циклічне. Варто зазначити, що найбільшу небезпеку для країни становить саме циклічне безробіття, адже воно виникає у зв'язку зі спадом ділової активності, скороченням реального обсягу виробництва. Під фрикційним розуміється добровільне безробіття, яке виникає у зв'язку з міграцією населення між регіонами через різного роду людські проблеми особистісного характеру. Структурне ж безробіття виникає через невідповідність між попитом на працю і її пропозицією і пов'язане із змінами попиту на тому чи іншому товарному ринку. Останні два види безробіття визначають рівень природного безробіття в країні, який слугує важливим макроекономічним показником. У разі, якщо рівень безробіття не перевищує природну норму, за твердженням економістів-теоретиків, національна економіка забезпечує повну зайнятість, тобто проблеми безробіття для макроекономіки не існує. Проте, зауважимо, коли ж рівень безробіття опускається нижче природної норми, це вже стає сигналом про «перегрів» економіки, за якого активізуються інфляційні процеси [1]

У ринковій економіці безробіття є хронічним недугом, тобто воно має ринкову природу. Такий його характер пояснюється самим ринковим механізмом, тобто постійними коливаннями ринкової кон'юнктури. Так, сучасну економіку важко навіть

порівняти із тією, яка існувала навіть сотню років тому. Виросли людські потреби, ускладнилося саме виробництво, а відтак місткість ринку суттєво розширилася. Проте потреби й далі змінюються, науково-технічний прогрес уже набув форми революції, а кожна НТР спричиняє переворот у всій системі виробництва. То ж постійні рухи на ринку праці стали цілком закономірними. Це властиво і для економіки України.

Разом з тим, вітчизняна економіка перебуває у стадії ринкової трансформації, причому остання носить інверсійний характер. Це означає, що перехідне суспільство зіткнулося з історично новою для світу ситуацією, коли доводиться трансформувати у ринкову колишню неринкову, індустріальну та ще й гіпермонополізовану систему виробництва. Як наслідок цих змін, а саме через неконкурентоспроможність більшості виробництв практично загинули легка промисловість, приладобудування, машинобудування та ряд інших галузей. Звісно, проблема безробіття загострилася і через недолугу промислову, науково-технічну і економічну політику держави. А це вже пояснюється економічними інтересами великого бізнесу, який захопив не лише економічну, а й політичну владу в країні і підпорядкував держані, загальнонаціональні інтереси власним корисливим інтересам. Сформувалася олігархічна система влади, яка стала головним гальмом на шляху системних реформ в економічній і політичній сферах [2].

Окрім названих вище причин росту безробіття в Україні, слід додати і військові дії на Сході країни та анексія Росією АРК, які призвели до втрати країною значного економічного потенціалу, багатьох економічно активних підприємств.

За даними статистики рівень безробіття в Україні впродовж останніх років стабілізувався на рівні 9%, що становить близько 1,6 млн. чол. В середньому на одне робоче місце припадає 16 бажаючих працювати. Попит на робочі місця переважає їх пропозицію в середньому майже у 16 разів [3]. Експерти пояснюють таку ситуацію тим, що пропонується робоча сила не відповідає попиту за професійно-кваліфікаційними вимогами: з одного боку, роботодавці хочуть мати працівників професійно підготовлених і з досвідом роботи, а з

іншого, – не хочуть платити пристойну заробітну плату навіть високо-кваліфікованим працівникам. Разом із тим, у пошуках роботи є й такі, хто затребуваний на ринку праці, але хоче знайти ще більш вигідні умови для себе.

За результатами соціопитувань, проведеними на початку 2014 р., лише 36% зайнятих працюють за фахом, 20% – лише частково за фахом, а майже 40% взагалі не за фахом. Це яскраво характеризує, з

одного боку, перебування національної економіки у стані стагнації, а з другого, – факт того, що професійна освіта працює на вітер, гроші платників податків фактично марнуються.

Можливості суттєвого поліпшення ситуації на ринку праці в країні ми пов'язуємо з розвитком малого і середнього бізнесу та посиленням завдяки цьому економічної конкуренції.

Література

1. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. [текст] / А.В. Сірко – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.
2. Сірко А.В. Відрегулювання відносин та прав власності у корпоративному секторі економіки / А.В. Сірко, Н.М. Найдич // Вісник Тернопільського державного економічного університету. – 2006. – № 4. – С. 9-19.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 338.24:330.342

ОСОБЛИВОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Мірієва Р. – ст. 1 курсу, гр. Фвн-11

Науковий керівник. – д.е.н., професор Сірко А.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Україна, здобувши державну незалежність і приступивши до розбудови цивілізованої ринкової економічної системи, фактично запозичила інститут підприємницької корпорації, використавши його як зручний інструмент для широкомасштабної приватизації великих і середніх державних підприємств. Тоді на поспіхом створений корпоративний сектор вітчизняної економіки покладалися великі сподівання, що він у нас також стане локомотивом економічного зростання, широкого залучення акціонерного капіталу та інноваційного оновлення виробництва. Проте за чверть віку з початку трансформаційних перетворень економічного дива так і не сталося. Економіка України серйозно потерпає від браку необхідних інвестицій та інновацій, як наслідок цього її техніко-технологічний базис знаходиться у критичному стані, на межі техногенних катастроф, а країна стрімко перетворюється на сировинний придаток та ще й хронічного боржника індустріальної частини світу.

Дослідження вітчизняної моделі корпоративного управління, яка склалася на тлі приватизаційних і постприватизаційних процесів, дає можливість виокремити найбільш важливі передумови її формування та розвитку:

– брак власного досвіду розбудови цивілізованих корпоративних відносин;

– формування корпоративного сектору не природно-еволюційним шляхом, а в ході швидкоплинної приватизації і переважно неринковим способом;

– глобалізаційні виклики, необхідність інтеграції національної економіки у європейську спільноту, які диктують необхідність створення інституційної бази у сфері корпоративних відносин, адекватної міжнародним стандартам.

Інституційні обмеження, які суттєво позначаються на якості корпоративного управління в Україні, а саме:

- відсутність традиційної корпоративної культури;
- несформованість механізмів управління корпоративною власністю та захисту прав акціонерів;
- недосконалість законодавчої бази;
- самоізоляваність корпорацій від власної ринкової інфраструктури – фондового ринку [1].

Через серйозний спротив радикальним реформам з боку лобістів олігархічного капіталізму наша держава останньою із пострадянських країн, лише наприкінці 2008 року, спромоглася ухвалити закон, що регламентує основні корпоративні норми, – Закон «Про акціонерні товариства» [2]. Не маючи практичного досвіду функціонування ринкової системи, Україна, як і більшість постсоціалістичних країн, у процесі формування вітчизняної моделі корпоративного устрою обрала за взірць саме аутсайдерську модель, побудовану на класичних уявленнях про ринкову саморегуляцію. Проте дана модель, орієнтована переважно на здійснення зовнішнього контролю, вже на початку свого формування виявилась неадекватною рівню розвитку інституційного середовища. Тому подальший розвиток перехідної моделі визначив тенденцію до стрімкої концентрації прав власності та поширення феномену інсайдерського контролю.

Сформована в Україні модель внутрішнього контролю, на думку багатьох дослідників [3; 4], вигідна тим, що відкриває широкі можливості для одержання так званої інсайдерської ренти, тобто доходу за рахунок проведення вузькокорисливих і незаконних операцій з активами компанії.

Основні проблеми корпоративного управління в Україні пов'язані із слабким захистом корпоративних прав міноритарних акціонерів: відсутністю механізмів їх впливу на процес прийняття управлінських рішень; ухилення від дивідендних виплат у публічних товариствах; ускладнений доступ до необхідної інформації; ігнорування прав акціонерів при додаткових емісіях, реструктуризації і банкрутстві